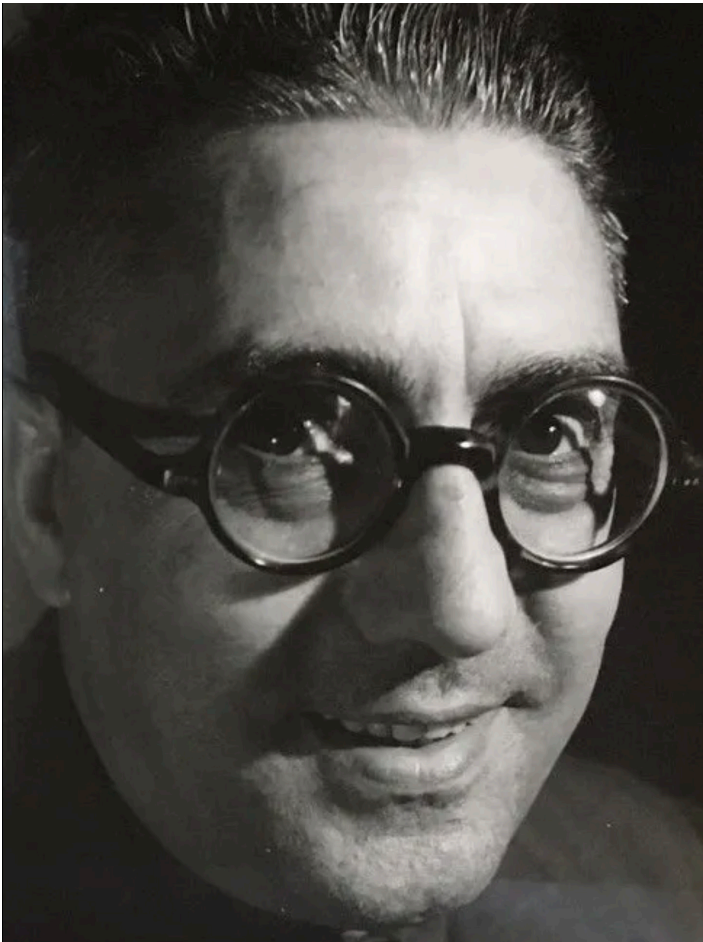

Enric Crous Vidal i la modernitat gràfica del segle XX

Enric Crous Vidal (Lleida 1908, Noyon -França- 1987). Quan es parla de la Lleida cultural dels anys trenta, emergeix amb força la figura d'Enric Crous Vidal, creador heterodox i agitador cultural situat en l'òrbita de la publicitat, del disseny gràfic, de la fotografia i la tipografia, protagonista d'algunes de les iniciatives més rupturistes del moment. Per sobre de totes destaca l'edició de la revista *Art*, una revista de temàtica heterogènia, reconeguda com una de les més avançades del moment. L'interès d'Enric Crous per les lletres es remunta al període anterior a la Guerra Civil. En la revista *Art*, no només s'encarregà de realitzar-hi un disseny i una maquetació modernes que evidenciaven el seu coneixement del corrents tipogràfics més avançats del moment, sinó que també va dedicar algun text tan a la impremta com a la tipografia.

De la seva intensa biografia és destacable en la seva joventut, el compromís amb les avantguardes artístiques del moment, això si, sempre des de la seva ciutat natal i al mateix temps que estudiava la carrera militar.

Durant la guerra civil, a més d'actuar com a militar del front, treballa en la salvaguarda del patrimoni artístic local al costat d'un altre artista lleidatà i amic seu, Antoni Garcia Lamolla. Arran de diverses denúncies s'exilia a França. No tornarà a Espanya legalment fins als anys setanta.

A França primerament treballa per als Monuments Històriques en la reconstrucció de rellotges solars de la regió de Tarn-et-Garonne. En els seus viatges per la zona coneix i estudia l'arquitectura i escultura de les catedrals, especialment de Moissac.

El 1942 ingressa a la Resistència francesa, i col·labora en la fabricació de documents falsos. Per aquests treballs, l'estat francès el condecorarà posteriorment.

El 1945 s'instal·la a París on després de buscar-se la vida en diferents llocs aconsegueix feina com a maquetista en la prestigiosa impremta

Draeger, això serà l'any 1947. Allí va conèixer a Maximilien Vox, un influent tipògraf del moment, que serà essencial en la seva carrera posterior. També durant aquest any es casa amb Madeleine Kohler. El 1948 naix el seu únic fill Henri.

El 1950, desitjós de dedicar-se als seus propis treballs creatius, abandona la casa Draeger i obre un estudi gràfic al seu propi domicili a Boulogne-Billancourt, als afores de París. Inicia la seva etapa més fecunda de postguerra amb un èxit fulgurant, degut sobretot, a la fermesa i originalitat de les seves propostes, recolzades per uns textos concebuts en forma de manifestos.

Gràcies a Vox entra en contacte amb la Fonderie Typographique Française, empresa que fondrà els tipus de Crous els anys següents i s'impli-carà decisivament en el seu llançament. Vox el considera el 1950, l'abanderat d'un moviment llatí capaç de vèncer la mecanicista grafia germànica, triomfant durant els anys de preguerra.

La Fonderie Typographique Française acollirà i promourà amb entusiasme aquest moviment, interessada també per les seves possibilitats

comercials. En aquests moments comença la col·laboració amb revistes del sector de la impressió i les arts gràfiques.

Aquell mateix any fa una conferència sota el títol *Richesse de la Graphie Latine*. Es tracta de la seva primera aportació teòrica, on defensa de manera emfàtica la necessitat de recuperar la rica herència llatina, elegant i humana, enfront la seca i austera tradició germànica. Defineix el seu treball com a graphisme de luxe i proposa com a inspiració l'escultura medieval i l'art abstracte de Klee, Miró, Kandinski o Tanguy.

L'octubre de l'any 1952 inicia els seus contactes amb Carles Vilarnau, director de la Fundición Tipogràfica Nacional, que introduirà a Espanya els caràcters de Crous i les seves teories sobre la Grafia Llatina.

El 1954 la Fundición Tipogràfica Nacional llença a Espanya la sèrie de vinyetes Fugue d'Arabesques i fon la lletra Ilerda, una variant de la París de to més cal·ligràfic. Aquesta lletra serà utilitzada, al costat d'altres caràcters de Crous, com a tipus principal en els impresos de la Fundición fins als anys setanta.

El 1954 i 1955 són els anys en què l'obra de Crous assoleix una major difusió, tot i això comença a enfrontar-se amb les crítiques dels seus col·legues, la qual cosa el durà a un progressiu allunyament dels centres gràfics parisencs.

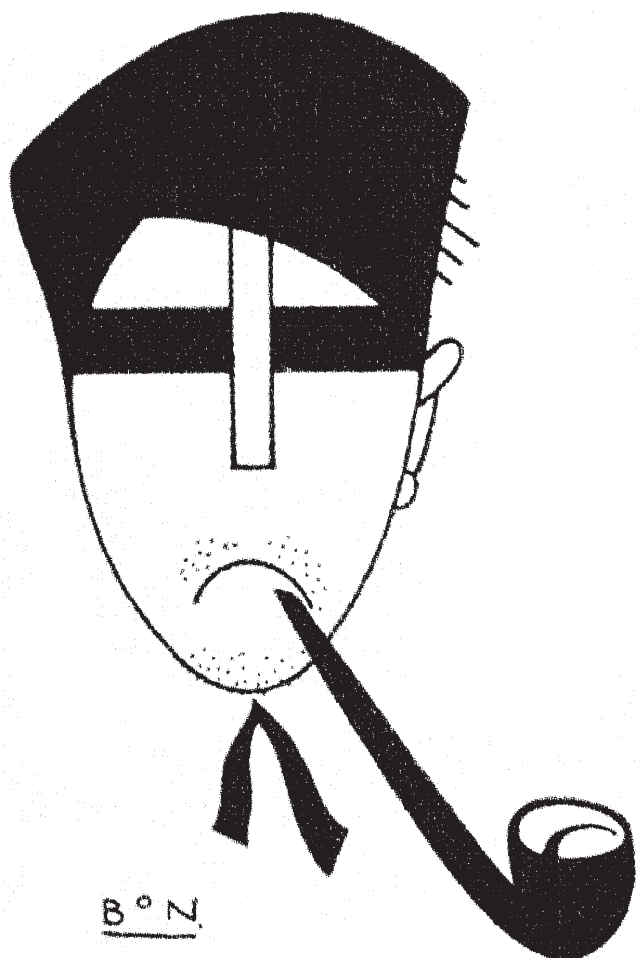
El 1960 la Fonderie Typographique Française decideix arraconar els caràcters llatins que havia defensat als anys cinquanta, Crous, decebut per aquestes mesures, abandona progressivament el seu treball comercial per dedicar-se a la pintura.

El 1964 se li denega per segona vegada l'admissió a Espanya acusat de pertànyer al partit comunista des d'abans de la guerra.

El 1966 crea el seu darrer caràcter, Structura, que posteriorment denominarà Crous Vidal.

El 1971 els caràcters de Crous passen a ser propietat de la Fundición Tipogràfica Neufville (Barcelona) en adquirir, aquesta, l'antiga Fonderie Typographique Française.

Mor el 10 de gener de 1987 a Noyon (poble on estiuava i passava llargues temporades). La Ville de Boulogne-Billancourt, on vivia des del seu casament, li concedeix la medalla de la ciutat per "la seva acció en la Resistència i per les seves creacions gràfiques".

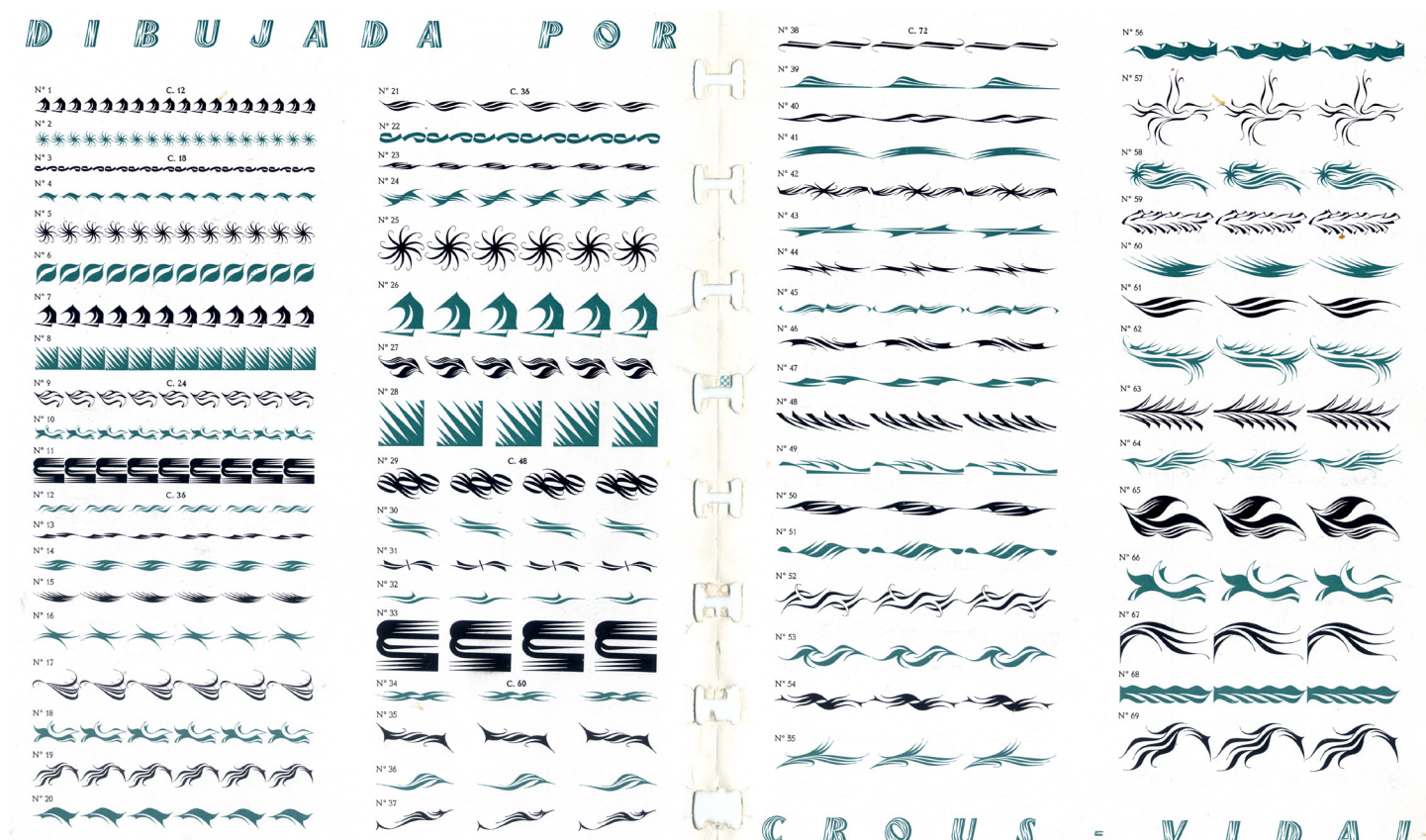
Les tipografies dissenyades per Crous Vidal

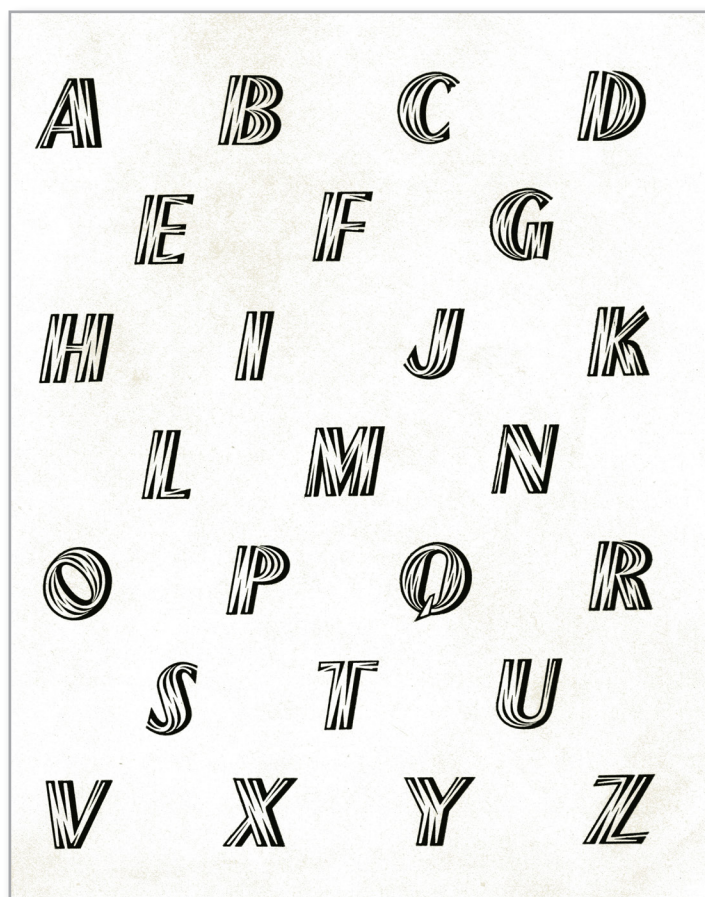
Els alfabetes de Crous Vidal tenen alguns elements en comú que els fan propers els uns amb els altres. En la recerca d'una "lletinitat" en la lletra, Crous va tenir en compte la qualitat de la lletra monumental romana i el llegat de la tradició llatina. Una preocupació que va haver de conciliar amb la creixent "universalització" del pal sec. La Fugue d'Arabesques serà un dels èxits de Crous Vidal en tant que és aquesta sèrie de 70 vinyetes la que millor concentra les idees estètiques del seu creador.

Creada l'any 1951 és una família de caràcters ornamentals amb finalitats decoratives que barreja formes orgàniques de la naturalesa amb formes geomètriques més abstractes.

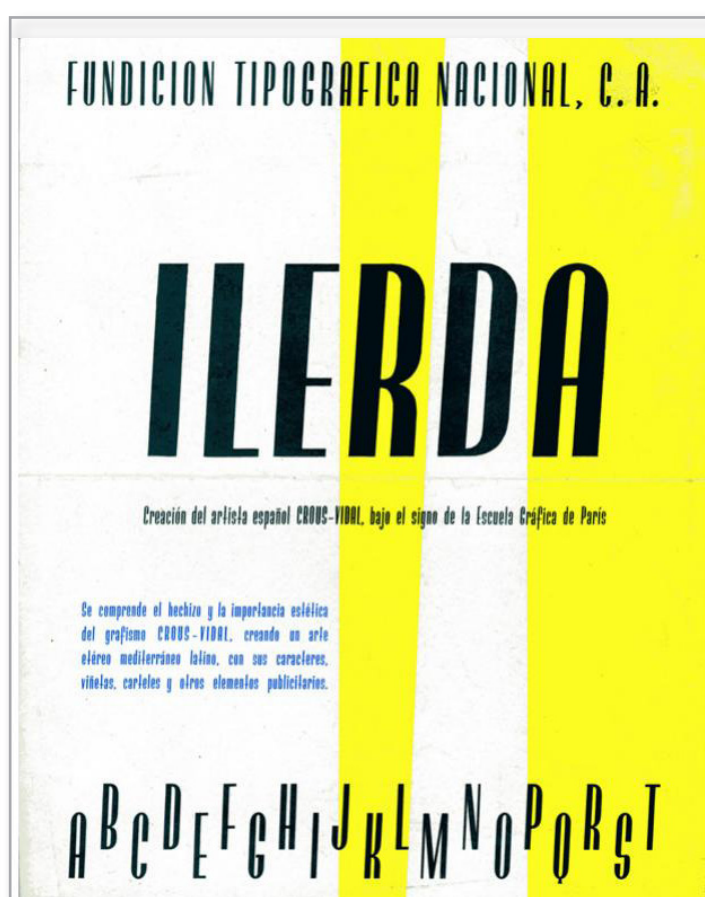
Crous buscarà formes que siguin properes a la naturalesa. En aquesta varietat de dissenys hi trobem motius vegetals i florals, formes que ens recorden les espurnes del foc i les flames (molt propi de les cultures del mediterrani), motius geomètrics irregulars (formes que recorden el paper retallat a mà) o motius decoratius abstractes que ens remeten a la tradició àrab.

Text i imatges: Dionís Gutiérrez Rosich,
Tipògraf de Lleida i Senador del Museu de la Impremta

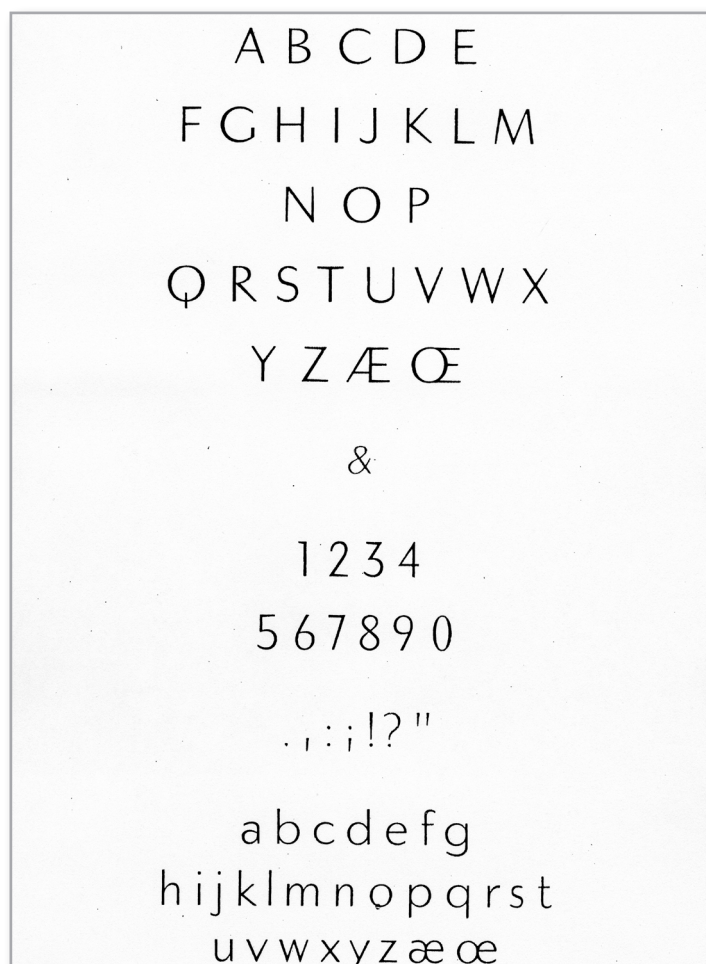

Tipografia Flash

Tipografia Ilerda

Tipografia Structura (Després tipografia Crous Vidal)

Tipografies Paris i Flash